

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการอำนวยความสะดวกด้านยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.) ผู้วิจัยนำแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาเนื้อหากรอบแนวคิดดังนี้ แนวคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน และ ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน รื้อชายแดน) และแนวคิดในการปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน ระยะที่3 (หัวเดือนเมษายน – กันยายน 2554) มาใช้ในการศึกษา ดังมีสาระสำคัญดังนี้

#### 2.1 แนวคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Concept) มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ โดยพิจารณาว่าการแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศของยาเสพติดจากประเทศพม่า ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมก่อน และจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติโดยรวมต่อไปในอนาคต จึงเห็นควรทำความเข้าใจถึงความหมายของแนวคิด ความมั่นคงแห่งชาติ ก่อนที่จะได้ศึกษาถึงผลของการวิจัยในส่วนต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงชาตินั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะผูกพันกับทุกสิ่งในสังคม ซึ่ง Arnold Wolfers ได้กล่าวไว้ว่า คำว่าความมั่นคงชาตินั้นเป็นคำที่มีความหมายคลุมเครือไม่ชัดเจน ที่เขากล่าวเช่นนี้เป็นเพราะว่าได้มีผู้ให้นิยามแนวคิดนี้ไว้ค่อนข้างหลากหลาย แนวคิดแบบนี้ นับว่าเป็นแนวคิดดั้งเดิมของประเทศยุโรปภายหลังการก่อตั้งประเทศเป็น “รัฐประชาชาติ” (Nation-State) ระหว่างศตวรรษที่ 17-19 ความหมายของความมั่นคงชาตินั้นในความหมายกว้างๆ หมายถึง ความอยู่รอดของชาติ กล่าวคือ ความสามารถของชาติหนึ่งในอันที่จะป้องกันตัวเองจากการรุกรานด้วยกำลังทหารของชาติอื่นต่อชาติของตน (Rupert Emerson , 1960 , P.21) ดังนั้นความมั่นคงจึงเกิดขึ้นเมื่อมีการใช้อำนาจของชาติ (National Power) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติในต่างประเทศ อันเกี่ยวข้องกับการกำหนดสถานะและเงื่อนไขบางอย่าง

ของระบบระหว่างประเทศ เพื่อค้ำประกันและสนับสนุนให้ชาติมีความมั่นคงปลอดภัยในระดับที่น่าพอใจ หรือเรียกว่า “ความมั่นคงขั้นพื้นฐาน”

( John Heiz, 1959, P35 อ้างใน สงวนศักดิ์ กิจยานุรักษ์, 2538)

จะเห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติในช่วงแรกๆ จะจำกัดอยู่เพียงในกิจการของทหารหรือการใช้อำนาจให้บรรลุผลอันสมบูรณ์ในสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศ หรือสถานการณ์อันเร่งด่วนฉุกเฉิน อย่างไรก็ตามแนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติก็ได้เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและกาลเวลา เมื่อมีสิ่งท้าทายใหม่ ๆ เข้ามามีอิทธิพลมีผลกระทบต่อความเป็นชาติ แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติได้ขยายครอบคลุมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานะแวดล้อมภายในประเทศหลาย ๆ ด้าน คือ ปัจจัยทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางสังคมจิตวิทยา

Klaus Knorr ได้ให้ข้อสันนิษฐานหลายประการคือ ความมั่นคงแห่งชาตินั้นขึ้นอยู่กับจิตวิสัยของบุคคลแต่ละคน ไม่ได้มีความหมายจำกัดอยู่เฉพาะประเด็นใดประเด็นหนึ่งหรือเฉพาะแนวคิดดั้งเดิมที่ว่าเป็นเรื่องของการใช้กำลังบังคับเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการนำไปของบุคคลมากกว่า ดังนั้น ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะความมั่นคงทางการเมืองเท่านั้น แต่ควรเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องการใช้เครื่องมือทางการทูต ทางเศรษฐกิจ ทางหน่วยข่าวกรอง หรือทางทหารเพื่อป้องกันบูรณาภาพของดินแดนและอำนาจสูงสุดทางการเมืองของชาติ หรือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามที่มองเห็น หรือเพื่อความได้เปรียบในเรื่องผลประโยชน์ของชาติในต่างประเทศ ในทำนองเดียวกัน Marian D.Irish และ Elke Frant (1978) ได้ให้ความหมายไว้ว่าความมั่นคงแห่งชาติ ไม่ได้หมายถึงความสามารถในการป้องกันการรุกรานจากภายนอกประเทศเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การมีกฎเกณฑ์ของบ้านเมือง ประชาชนเต็มใจและยอมรับการตัดสินใจของรัฐบาลและความชอบธรรมของระบบการเมือง และประชาชนจะต้องมีความเกรงกลัวต่อผลที่เกิดขึ้นหากไม่เชื่อฟังกฎหมายบ้านเมือง (อ้างใน สงวนศักดิ์ กิจยานุรักษ์, 2538)

ส่วนความมั่นคงแห่งชาติในบริบทของไทยนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2495 ได้กำหนดคำนิยามเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติเอาไว้ด้วยว่า “ความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร หมายความว่า การให้เอกราชของชาติหรือสวัสดิภาพของประชาชนอยู่ในความมั่นคงและปลอดภัย รวมถึงการให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร”

พล.อ.อ.สิทธิ เสวตศิลา (2521) ได้เคยให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้ว่า “ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง การให้เอกราชของชาติ บูรณาภาพแห่งดินแดน และสวัสดิภาพของ

ประชาชนอยู่ในความมั่นคงและปลอดภัยรวมถึงการให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย” (อ้างใน สงวนศักดิ์ กิจยานุรักษ์, 2538)

พ.อ.พจน์ พงศ์สุวรรณ (2526) ได้กล่าวถึงความมั่นคงแห่งชาติที่กว้างขึ้น โดยให้ทัศนะว่าเรื่องความมั่นคงแห่งชาติเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะมีขอบเขตกว้างขวางและครอบคลุมเรื่องต่างๆ มากมาย โดยทั่วไปมักเข้าใจกันว่าความมั่นคงแห่งชาติเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสงครามหรือการป้องกันประเทศเท่านั้น ในความเป็นจริงแล้วความมั่นคงแห่งชาตินั้นหาได้จำกัดเฉพาะแต่เพียงด้านการป้องกันประเทศหรือเพียงด้านการทหารอย่างเดียว แต่ยังหมายความรวมถึงเรื่องอื่นๆ ที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติด้านอื่นๆ อีกด้วย เช่น การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา เป็นต้น ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติแต่ละด้านมีความหมายครอบคลุมถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ความมั่นคงแห่งชาติทางด้านเศรษฐกิจ โดยปกติจะพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ อันได้แก่ ความเป็นปึกแผ่นทางการค้า การอุตสาหกรรม การเงิน ตลอดจนการกินคืออยู่ดีของประชาชนในชาตินั้น เป็นต้น

2. ความมั่นคงแห่งชาติทางด้านสังคมจิตวิทยา หมายถึง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และการได้รับความคุ้มครองจากรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเพียงพอสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความมั่นใจในความปลอดภัย ปราศจากอันตราย และปราศจากความตื่นกลัว และความวิตกกังวลต่างๆ นอกจากนี้แล้วยังหมายความรวมถึงความเป็นธรรมในสังคมด้วย (Social Justification) ซึ่งหมายถึง ความเป็นธรรมที่ได้รับจากกระบวนการยุติธรรมของรัฐเป็นสำคัญ

3. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง หมายถึง ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมืองภายในประเทศและความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมืองระหว่างประเทศ สำหรับความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมืองภายในประเทศที่สำคัญได้แก่ ความศรัทธาของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ ซึ่งพร้อมที่จะให้การสนับสนุนต่อระบบการปกครองและการบริหารงานของรัฐบาลที่เป็นอยู่ในขณะนั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด ส่วนความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมืองระหว่างประเทศนั้นกล่าวคือ จะต้องเป็นไปในลักษณะที่ช่วยให้ประเทศชาติได้รับผลประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร และสังคมจิตวิทยา โดยเสริมสร้างมิตรไมตรีให้มากและหลีกเลี่ยงที่จะสร้างศัตรูโดยไม่จำเป็น อนึ่งการดำเนินนโยบายด้านการเมืองระหว่างประเทศจะได้รับผลอย่างเต็มที่ที่จะต้องสร้างความมั่นคงภายในประเทศให้สูงขึ้นเสียก่อน

4. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร หมายถึง การที่ประเทศมีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ในการป้องกันประเทศและรักษาความสงบสุขภายในประเทศอย่างเพียงพอ มีคุณภาพ

อุดมการณ์ มีวินัย มีขวัญและกำลังใจที่สูง รวมทั้งมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสามารถเอาชนะการคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ (อ้างใน สงวนศักดิ์ กิจยานุรักษ์, 2538)

สภาพความมั่นคงแห่งชาติ (2541) ได้ให้คำจำกัดความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งสามารถอธิบายได้เป็น 3 แนวทาง ดังนี้

1. ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง ความเป็นเอกภาพและความถาวรของชาติ
2. ความมั่นคงแห่งชาติตามที่สภาพความมั่นคงแห่งชาติได้ให้ความหมายไว้นั้น หมายถึง การปกป้อง การป้องกันและการประกันความอยู่รอดของชาติ รวมทั้งการบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ และความหมายของความมั่นคงแห่งชาตินั้นจะรวมไปถึงความมั่นคงทางด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจและสังคม
3. ตามพระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติของ泰ยนั้น ได้ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติว่าเป็นเหมือนกับเป็นการประกันเอกราชของชาติ บุรณภาพของชาติและสวัสดิภาพของประชาชนรวมทั้งการเกิดทุนการปกครองระบบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นอกจากคำนิยามดังกล่าวข้างต้นแล้ว ได้มีนักวิชาการของไทยตลอดจนผู้ที่ศึกษาในเรื่องความมั่นคงแห่งชาตินี้ ได้ให้ความหมายของคำว่าความมั่นคงแห่งชาติได้หลายท่านด้วยกัน เช่น แนวคิดของสมชัย รักวิจิตร และคณะ (2525) ที่กล่าวถึงความมั่นคงแห่งชาติว่า หมายถึงสภาวะที่ทำให้ประชาชนในชาติสามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยความมั่นใจในความปลอดภัยจากอันตรายปราศจากการตี้นกลั้วและความวิตกกังวลต่างๆ และต้องมียอดประกอบ 4 ประการ คือ ความมั่นคงทางด้านสังคม ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางด้านการเมือง และความมั่นคงทางด้านการทหาร และพิเชษฐ ทองศรีนุ่น (2536) ได้ให้ความหมายของความมั่นคงว่า หมายถึงความสงบเรียบร้อยและความสงบสุขของบ้านเมือง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การปราศจากการถูกขู่เข็ญหรือคุกคามด้วยวิธีการใดๆ ของผู้ไม่หวังดีต่อชาติและประชาชนทำนองเดียวกัน ประจวบ ไชยสาสน์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้กล่าวถึงความหมายของความมั่นคงแห่งชาติในการบรรยายต่อนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.7) เมื่อ พ.ศ.2540 มีใจความว่า ความมั่นคงแห่งชาติหมายถึงทั้งความมั่นคงภายในและภายนอก และยังมีความหมายที่ครอบคลุมหลายมิติ โดยในปัจจุบันนิยมเรียกว่า comprehensive security อาทิ ความมั่นคงทางการทหาร ซึ่งหมายถึงความพร้อมทางการทหารเพื่อป้องกันการรุกราน ความมั่นคงทางการเมือง หมายถึง การมีระบบการเมืองที่มั่นคง มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หมายถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมีอัตราการส่งออกสูง ประชาชนมีรายได้

ต่อหัวสูงและมีความมั่นคงทางสังคม หมายถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีระบบสาธารณสุขที่ดีปลอดจากโรคภัยไข้เจ็บและมีความกินดีอยู่ดีเป็นต้น โดยในแต่ละด้านนั้นการมุ่งเน้นให้ความสำคัญของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลาและขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของประเทศนั้นๆ

โดยสรุปแล้วความมั่นคงแห่งชาติของสังคมใดสังคมหนึ่งจะประกอบด้วยความมั่นคง 4 ด้านด้วยกัน คือ

1. ความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ หมายถึง สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนมีงานทำ และยอมรับนับถือระบบเศรษฐกิจของประเทศ สามารถยกฐานะทางเศรษฐกิจทั้งส่วนตัวและส่วนรวมให้สูงขึ้นได้ในอัตราที่เหมาะสม โดยที่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่มีความแตกต่างเหลื่อมล้ำกันมากนัก ประเทศสามารถรักษาเสถียรภาพทางการผลิต การค้า การเงิน และราคา มีระบบภาษีอากรที่เหมาะสมเป็นธรรม สามารถพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีอิสระทางเศรษฐกิจจากต่างประเทศ มีความสามารถทางอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ตลอดจนถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. ความมั่นคงของชาติด้านสังคมจิตวิทยา หมายถึง สถานภาพทางด้านสังคมที่ทำให้ประชาชนสามารถครองชีวิตอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรม และความเป็นธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเสมอภาคและภราดรภาพ ประชาชนมีความรู้ความสามารถ มีวัฒนธรรม จริยธรรม และศีลธรรม รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่พลเมืองต่อสังคม ตลอดจนมีความสำนึกในความเป็นชาติและยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติ

3. ความมั่นคงของชาติด้านการเมือง หมายถึง สถานการณ์ทางการเมือง ที่จะทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือ และศรัทธาต่อระบอบการปกครองต่อรัฐบาล ผู้บริหารการปกครอง ประชาชนมีความเคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลและปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ มีความเชื่อมั่นในรัฐบาลว่า จะสามารถสร้างความเป็นธรรมในหมู่ประชากร และสามารถป้องกันความแตกแยกระหว่างชนชาติได้ สามารถรักษาดินแดนให้ปลอดภัยจากการแบ่งแยกยึดครอง มีเอกภาพรักชาติศรัทธาของชาติและอธิปไตย มีอิสระปลอดจากอิทธิพลและการบงการในการดำเนินนโยบายของประเทศจากประเทศอื่น

4. ความมั่นคงของชาติทางด้านทหาร หมายถึง สภาพการณ์ด้านการทหารที่แสดงให้เห็น ถึงความเข้มแข็งของกำลังรบของชาติ ความพร้อมรบ ความมีประสิทธิภาพของอาวุธ ยุทโธปกรณ์และการใช้อาวุธ มีวินัย ขวัญและกำลังรบอื่นๆ มีการจัดการฝึก การศึกษา สวัสดิการ เป็นยุทธโปกรณ์และการใช้อาวุธ มีวินัย ขวัญและกำลังรบอื่นๆ มีการจัดการฝึก การศึกษา



สวัสดิการ เป็นยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่สามารถเอาชนะศัตรูผู้รุกรานทั้งจากภายในและภายนอกประเทศได้ (อเนก สุวรรณบุปผา, 2535)

## 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน

ในการดำเนินการใด หากมีความจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือหน่วยงานใด การประสานงานย่อมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การประสานงานนั้นบรรลุผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังอาจจะก่อให้เกิดประโยชน์อื่นหากการประสานงานนั้นเป็นการประสานงานที่ดี และมีลักษณะหรือประเภทที่เหมาะสมกับงาน โดยเฉพาะในความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร การประสานงานระหว่างองค์กรถือเป็นรูปแบบหนึ่งของความสัมพันธ์

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2523) สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่มีการรวมตัวกันเป็นหมู่เหล่ามีการรวมกลุ่มกันเป็นชุมชนขนาดต่างๆ ตั้งแต่หมู่บ้าน เป็นเมือง เป็นประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการจัดระบบและระเบียบสังคมเพื่อให้สามารถดำเนินกิจการด้านต่างๆ ซึ่งการดำเนินกิจการด้านต่างๆ ของสังคมมนุษย์ คือ สาเหตุที่ก่อให้เกิดสถาบันสังคมและการบริหาร สำหรับคำศัพท์ที่ใช้อยู่สองคำ คือ การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) คำสองคำนี้มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่นิยมใช้ต่างสถานการณ์กัน กล่าวคือ คำว่าการบริหาร มักจะใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะหรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่าจัดการมักใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประสานงานเป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัสดุ และทรัพยากรอย่างอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานหนึ่งกับอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นว่าหน่วยงานนั้นจะต้องมีเป้าหมายอย่างเดียวกัน หรือหวังผลอย่างเดียวกัน

อรุณ รักธรรม (2527) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า เป็นการทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมุ่งถึงความสำเร็จร่วมกัน โดยยึดหลักประหยัดและประสิทธิภาพและความสำเร็งนั้นจะต้องเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการในผลงานนั้น จึงเห็นได้ว่าการบริหารงานเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ

วิจิตร อาวะกุล (2528) กล่าวว่า การประสานงาน หมายถึง การจัดการความเกี่ยวเนื่องของปัจจัยในการบริหารอันได้แก่ คน เงิน วัสดุ วิธีการ จิตใจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมมือปฏิบัติการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันป้องกันการงานซ้ำซ้อนขัดแย้งหรือเหลื่อมล้ำกัน เพื่อให้งานได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยการจัดให้กลุ่มบุคคลได้ใช้ความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีสมานฉันท์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้



โดยสรุปแล้ว การประสานงาน คือ กระบวนการบริหารอย่างหนึ่ง เป็นการร่วมมือกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ในการประสานงานจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ (cooperation) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ แต่ความร่วมมือแตกต่างจากการประสานงาน กล่าวคือ ความร่วมมือเป็นทัศนคติ ความเต็มใจของคนที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (อ้างใน วรพจน์ เลียงหล้า, 2553)

โดยสรุปแล้วการประสานงานเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการบริหารที่สามารถนำไปสู่คุณภาพการบริหารอันจะนำมาซึ่งผลสำเร็จขององค์กร และในองค์กรที่ต้องเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้การประสานงานเพื่อให้เกิดการร่วมมือระหว่างกัน ศึกษาวิธีการทำงานของกันและกัน ลดการซ้ำซ้อน สามารถแบ่งลักษณะงาน หรือกลุ่มเป้าหมายที่ตนสมควรทำหรือมีความถนัดได้ ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ ในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานจะมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ โดยมีการลงนามของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงถึงความร่วมมือร่วมใจและเป็นพันธะสัญญาที่จะดำเนินการร่วมกันต่อไป (<http://www2.djop.moj.go.th/knowledge/con1.doc>)

เมื่อนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประสานงานมาอธิบาย หลักในการประสานงานในการปฏิบัติงานร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานสัปดาห์กันยาเสด็จตามแนวชายแดนก็สามารถอธิบายได้ว่า หน่วยงาน ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติศูนย์อำนวยการประสานงานสัปดาห์กันยาและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือและหน่วยงานอื่นๆเปรียบเสมือนกับเครื่องจักรกลที่มีฟันเฟืองที่เป็นแรงผลักดันให้เครื่องจักรทุกชิ้นส่วนทำงานอย่างราบรื่น การดำเนินการใดๆ หากขาดการประสานงานแล้วก็เปรียบเสมือนเครื่องจักรที่ฟันเฟืองชำรุด ส่งผลให้เครื่องจักรหยุดและพังทลายในที่สุด ดังนั้นการประสานงานจึงมีความสำคัญยิ่ง

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานสัปดาห์กันยาเสด็จตามแนวชายแดนเปรียบเสมือนฟันเฟืองของเครื่องจักรกล หากฟันเฟืองตัวใดชำรุดเสียหาย จนทำให้ไม่สามารถประสานกันฟันเฟืองตัวอื่นได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อเครื่องจักรชิ้นนั้น ถึงแม้ว่าฟันเฟืองชิ้นนั้นจะมีขนาดเล็กและแลดูไม่มีความสำคัญกับเครื่องจักรชิ้นนั้นก็ตาม ซึ่งอันที่จริงแล้วเครื่องจักรมีความจำเป็นที่ต้องใช้ฟันเฟืองทุกตัว เพื่อขับเคลื่อน ดังนั้นไม่ว่าฟันเฟืองชิ้นนั้นจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กก็ตามฟันเฟืองทุกตัวจึงมีความสำคัญเท่ากันทุกตัว

การดำเนินงานสัปดาห์กันยาเสด็จตามแนวชายแดนของศูนย์อำนวยการประสานงานสัปดาห์กันยาและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือก็เช่นเดียวกัน หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานสัปดาห์กันยาเสด็จตามแนวชายแดน ทุกหน่วยงาน ไม่ว่าหน่วยงานใหญ่หรือหน่วยงานเล็ก ก็มีความจำเป็นและมีความสำคัญเท่ากันทั้งสิ้น

### 2.3 ยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน รื้อชายแดน)

จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของประเทศไทยที่มีการขยายตัวของปัญหายาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคเหนือเป็นปัญหาใหญ่ และเป็นเรื่องที่รัฐบาลรวมถึงทุกหน่วยงานในพื้นที่ให้ความสำคัญ โดยกำหนดให้พื้นที่ชายแดนภาคเหนือตอนบนเป็นพื้นที่เป้าหมายหลัก และเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ด้านหน้าในการต่อสู้กับการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ชื่อย่อว่า “ศอ.ปชน.” ขึ้นมาเพื่อเสริมขีดความสามารถของกำลังป้องกันชายแดนในพื้นที่ และช่วยหน่วยงานต่างๆ ในลักษณะบูรณาการงานสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 249/2552 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552 เรื่องปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็ง ชนยะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน ระยะที่ 2 ได้กำหนดให้มีการแก้ไขปัญหากลุ่มพื้นที่ที่มีความรุนแรงของปัญหาเสพติดในสัดส่วนที่สูง และมีผลกระทบต่อการลดปัญหาเสพติดโดยรวม เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ดังกล่าว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงได้มีคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ 4/2552 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ชื่อย่อว่า “ศอ.ปชน.” โดยเริ่มปฏิบัติงานมาแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน โดยเน้นการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน 14 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดที่รุนแรงที่สุดในประเทศ

ศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ในฐานะหน่วยงานหลักในการดำเนินงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ บทบาทของ ศอ.ปชน. จะมุ่งเน้นจุดวิกฤติเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อแก้ไขปัญหายาโดยรวม โดยกรอบแนวคิดการสกัดกั้น และแก้ไขปัญหายาเสพติด ยึดถือ ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน รื้อชายแดน เป็นหลักภายใต้การขับเคลื่อนของกลไก

แนวทางในการดำเนินงานยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 82/2552 เรื่อง ยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายรัฐบาลที่มีจุดมุ่งเน้นต่อการดำเนินงานในพื้นที่ที่มีปัญหาพิเศษและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการแก้ไข โดยเฉพาะการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน จึงได้กำหนดเป้าหมายการปราบปรามทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้าที่ยังคงหลงเหลืออยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเครือข่าย

การค้ายาเสพติดรายใหญ่ที่เชื่อมโยงกับการกระทำความผิดอาชญากรรม โดยเร่งด่วน โดยการใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมเพื่อลดระดับของปัญหาเสพติดและเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ตามวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการ(การปฏิบัติการระยะที่ 1)

เพื่อให้การดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน ปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในการลดปัญหายาเสพติดทั่วประเทศ ขจัดความเดือดร้อนของประชาชน อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 82/2552 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2552 เรื่องยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามนโยบายรัฐบาล และคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 1/2552 ลงวันที่ 3 เมษายน 2552 เรื่อง กลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ 5 รั้ว ป้องกัน ที่มีจุดมุ่งเน้นต่อการดำเนินงานในพื้นที่ ที่มีปัญหาพิเศษและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการแก้ไข เร่งด่วน

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามนโยบายรัฐบาล และคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่องกลไกการ แก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ 5 รั้ว ป้องกัน ระยะที่ 1 มีห้วงระยะเวลาในการปฏิบัติการ นับตั้งแต่วันที่ เดือน เมษายน - กันยายน 2552 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 6 เดือน

โดยกำหนดยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน (รั้วชายแดน, รั้วชุมชน, รั้วสังคม, รั้วโรงเรียน, รั้วครอบครัว) และ 7 โครงการหลักในการแก้ไขปัญหายา และได้มีการปรับกลไกการอำนวยความสะดวก ในระดับชาติ

สาระสำคัญของโครงการ/กิจกรรมหลัก ได้แก่

1. โครงการรั้วชายแดน: การสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน
2. โครงการรั้วชุมชน: การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาสังคมป้องกันยาเสพติดเป้าหมายเสริมสร้าง หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ปรากฏปัญหายาเสพติดให้มีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเน้นชุมชนที่มีปัญหาในปี 2551 ประมาณ 15,000 หมู่บ้าน/ชุมชน
3. โครงการรั้วสังคม: การจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ เป้าหมายลดพื้นที่เสี่ยง เพิ่มพื้นที่บวก พื้นที่ทางเลือก สำหรับกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และ อำเภอสำคัญ ใช้มาตรการทางสังคม มาตรการป้องปราม มาตรการทางกฎหมาย ในการลดพื้นที่เสี่ยง เช่น สถานบริการเน้นการปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น
4. โครงการรั้วโรงเรียน: โรงเรียนป้องกันยาเสพติด เป้าหมายสถานศึกษาทุกจังหวัด ทั้งประถมศึกษา (ขยายโอกาส) มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และเอกชน และกลุ่มเยาวชน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม

1) เร่งด่วนที่สุด ได้แก่ เยาวชนที่ค้า/เสพ

2) เร่งด่วน ได้แก่ เยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง

3) ปกติทั่วไป ได้แก่ เยาวชนที่ยังไม่พบพฤติกรรมเสี่ยง

5. โครงการรื้อครอบครัว: โครงการครอบครัวสีขาว ครอบครัวเข้มแข็งเป้าหมายมุ่งเน้นครอบครัว ที่มีผู้เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ครอบครัวที่มีกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงและครอบครัวทั่วไป

6. โครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญ และลดความเดือดร้อนประชาชนเป้าหมายปราบปรามทำลายเครือข่ายรายใหญ่ที่เชื่อมโยงกับอาชญากรรม และเครือข่ายเรื้อรังจำขอความร่วมมือกับประชาชน เพื่อป้องกันปราบปรามยาเสพติดและสกัดกั้นจับกุมการลำเลียงยาเสพติดในเส้นทางสำคัญ

7. โครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดแบบบูรณาการ เป้าหมายนำผู้เสพเข้าค่ายบำบัดแบบสมัครใจ 120,000 คน ใน 6 เดือน ขยายความพร้อมในมาตรการบังคับบำบัดรองรับผู้เสพที่เข้า ฟื้นฟูได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ

ต่อมารัฐบาลได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 249/2552 เรื่อง ปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็ง ชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน (ปฏิบัติการระยะที่ 2) เป็นยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานเพื่อเร่งรัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็นไปตามนโยบายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สามารถลดระดับปัญหายาเสพติด และขจัดความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมายที่ 3 คือ การเสริมความเข้มแข็งของกลไกชุมชน-ประชาสังคม ให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกจังหวัด และอำเภอเป้าหมาย และเป้าหมายที่ 4 เสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบกลไก และกระบวนการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาในภาวะวิกฤติ

ทั้งนี้เพื่อให้ปัญหายาเสพติดลดระดับความรุนแรงลง ตามที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วนั้นที่ประชุมจึงได้เห็นชอบปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็ง ชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ระยะที่ 2 ขึ้น เพื่อต่อยอดจากการดำเนินการในระยะแรก

เป้าหมายระยะที่ 2 นี้ จะเป็นการหยุดยั้งและลดระดับการขยายตัวของปัญหายาเสพติดในขอบเขตทั่วประเทศให้ได้มากที่สุด มิให้ปัญหายาเสพติดส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความสงบสุขปลอดภัยของประชาชน

โดยมีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ 4 เป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายที่ 1. ลดระดับปัญหายาเสพติดในพื้นที่ที่ยังอยู่ในขั้นวิกฤติ 3 กลุ่มพื้นที่ประกอบด้วย

1. พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือที่เป็นแหล่งนำเข้าหลักของยาเสพติด
2. พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ

3. พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งปรับปรุง 3 ระบบปฏิบัติการสำคัญ ประกอบด้วย

3.1 ระบบการแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยกระบวนการ ชุมชน สังคม และมาตรการสมัครใจ

3.2 ระบบการพัฒนาระบบบังคับบำบัด และ

3.3 ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเรื้อรัง

เป้าหมายที่ 2. ลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เป็นความเดือดร้อนของประชาชนทั่วประเทศ เช่น การนำผู้เสพเข้าสู่กระบวนการบำบัดในระบบที่เหมาะสมทุกระบบให้ได้มากที่สุด ลดจำนวนผู้ค้า ระดับแพร่ระบาดในพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงลดปัจจัยเสี่ยงสร้างปัจจัยบวกให้เพิ่มขึ้น ป้องกันเยาวชนกลุ่มเสี่ยงรายใหม่ในทุกจังหวัด

เป้าหมายที่ 3. เสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบกลไก และกระบวนการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาในภาวะวิกฤต

เป้าหมายที่ 4. เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกชุมชน ประชาสังคม ให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกจังหวัดและอำเภอเป้าหมาย

โดยการใช้มาตรการทางกฎหมาย อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมเพื่อลดระดับของปัญหายาเสพติด และเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ตามวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการ จึงได้กำหนดให้มีมาตรการ ในการดำเนินการควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) เน้นหนักในการทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้าที่ยังหลงเหลือในระดับ สืบสวน สอบสวน ปราบปราม จับกุม ขยายผล ผู้ค้ายาเสพติด ผู้หลบหนีประกัน และหมายจับ โดยเฉพาะการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะรายสำคัญ ให้มีการขยายผลการจับกุมนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ กลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติด และดำเนินการด้านทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 โดยกำหนดเร่งรัดมาตรการด้านทรัพย์สิน เพื่อลดวงจร ด้าน Supply ให้มากที่สุด

ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน กับการปราบปรามยาเสพติดของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกันที่ได้ดำเนินการตั้งแต่ มีนาคม 2552 มีผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมหลายประการ แต่ระดับปัญหายาเสพติดโดยรวม ยังมีได้ ลดความรุนแรงลง ส่งผลให้ปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความปลอดภัยของประชาชน ในปี 2553 เพื่อปรับยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน จึงให้มีการบูรณาการมากยิ่งขึ้น

## 2.4 แนวคิดในการปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน ระยะที่ 3 (ห้วงเดือนเมษายน – กันยายน 2554)

ภารกิจของ สอ.ปชน. อำนวยการประสานงาน ต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และควบคุมการปฏิบัติต่อหน่วยขึ้นตรง ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กองทัพภาคที่ 3 / กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 และหน่วยขึ้นตรงทางยุทธการ เพื่อสกัดกั้นและปราบปรามการนำเข้ายาเสพติด ตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งฯ ในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ และพื้นที่ตอนในที่ต่อเนื่องของจังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน การปฏิบัติงานตามเจตนารมณ์ของ ผอ.สอ.ปชน. เพื่อให้การดำเนินงาน ตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน ระยะที่ 3 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้ดำเนินการต่อปัญหายาเสพติด แบบเชิงรุก โดยยึดถือยุทธศาสตร์รั้วชายแดนเป็นหลัก ให้จัดการปัญหาภายใต้การขับเคลื่อนของกลไกทุกระดับ และมุ่งเน้นสภาพปัญหาวิกฤต หรือ เรื่องสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อแก้ไขปัญหาคือรวม โดยจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการสร้างพลังชุมชน-สังคม ให้เป็นแนวรบชนะต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ ให้มีระบบอำนวยการประสานงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกเดือนเพื่อกำหนดแนวทางการสกัดกั้นให้ชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้สภาพปัญหาเสพติดในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ลดลงเป็นไปตามเป้าหมายของหน่วยงาน

### กลยุทธ์ การปฏิบัติงานแนวสกัดกั้น 5 แนวทาง คือ

1. แนวสกัดกั้นที่ 1 เป็นการปฏิบัติการเชิงรุก ในพื้นที่ระวางป้องกันภายนอกประเทศ ด้านตรงข้ามชายแดนของ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้วยการเสริมสร้างงานข่าวลับในพื้นที่พิกษาฝั่งตรงข้ามและเริ่มกลไกความร่วมมือด้านการข่าว และการปราบปรามกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. แนวสกัดกั้นที่ 2 เป็นการสกัดกั้นและปราบปรามในพื้นที่บริเวณตามแนวชายแดนเพื่อสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด การส่งออกสารเคมีภัณฑ์ สารตั้งต้น และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติด โดยใช้การปฏิบัติในรูปแบบของการลาดตระเวนพิสูจน์ทราบ/ค้นหา การชุ่มโจมตี การจัดตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด และการปิดล้อมตรวจค้น ให้มีความประสานสอดคล้องเกื้อกูลกัน สำหรับในพื้นที่ลึกเข้ามาบริเวณหมู่บ้าน/ชุมชนที่เป็นเส้นทางลำเลียง และแหล่งพักยาเสพติดจะมุ่งเน้น การเสริมสร้างงานข่าวต่อยอดด้วยการเสริมสร้างงานสอบสวน สืบสวนและปราบปราม การเสริมสร้างการบังคับใช้กฎหมายต่อเครือข่ายผู้ค้ารายสำคัญ ผู้มีอิทธิพล และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้เป็นกลไกเฉพาะที่มีพลังขับเคลื่อนเพียงพอต่อสถานการณ์ แล้วจึงขยายผลต่อปัญหาความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง

3. แนวสัปดาห์ที่ 3 การจัดตั้งชุมชนเข้มแข็งชายแดนด้วยยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกันฯ ให้มีความหนุนเนื่องกันอย่างมีเอกภาพ ลงสู่พื้นที่เป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งสกัดกั้นยาเสพติด ด้วยการร่วมสร้างเสริมบทบาท ศตส.อ. ให้มีขีดความสามารถบริหารจัดการปัญหาต่างๆในพื้นที่ และเสริมสร้างกลไกกำลังประชาชนเป็นกลไกหลักที่เข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนชายแดน ให้มีประสิทธิภาพ และจำนวนมากขึ้น ดำเนินการฟื้นฟู ให้กับราษฎรในชุมชนอย่างต่อเนื่อง จนเพียงพอที่จะสามารถลดปัญหาการนำเข้ายาเสพติด และปัญหาความมั่นคงที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป

4. แนวสัปดาห์ที่ 4 การเสริมสร้างจุดตรวจ จุดสกัดบนเส้นทางคมนาคมสำคัญ ให้ครอบคลุมเส้นทางผ่านและอ้อมผ่านโดยใช้กำลังร่วมระหว่าง ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง และกำลังประชาชนเพื่อสกัดกั้น กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด จากบริเวณแนวชายแดนที่จะเข้าสู่พื้นที่ตอนใน

5. แนวสัปดาห์ที่ 5 การเสริมสร้างการสกัดกั้น และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่พิเศษ ซึ่งเป็นพื้นที่รอยต่อและพื้นที่ตอนในที่ต่อเนื่อง เพื่ออุดช่องว่าง และแก้ไขปัญหาเฉพาะที่ยั่งยืนต่อไป

**ขีดความสามารถ อำนาจหน้าที่ ของศูนย์อำนวยการประสานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.)**

1. จัดทำแผนยุทธการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือ และตอนในที่ต่อเนื่อง โดยบูรณาการร่วมระหว่าง หน่วยงาน พลเรือน ตำรวจ และทหาร ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

2. จัดกลไกการบริหารจัดการ การดำเนินงานสกัดกั้น และแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือ และตอนในที่ต่อเนื่อง ของ 3 จังหวัด อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3. ให้แนวการปฏิบัติ และบูรณาการแผน งบประมาณ เพื่อการดำเนินการสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ ของ 3 จังหวัด และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดนร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชน – สังคม แบบบูรณาการ

4. กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์ และผลกระทบจากการดำเนินยุทธศาสตร์ มาตรการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวชายแดน รวมทั้งตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่ชายแดน ของ 3 จังหวัด

5. สั่งการ และประสานงานให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติการ และเสนอแนะมาตรการการดำเนินงาน ต่อส่วนราชการในพื้นที่ชายแดน และตอนในที่ต่อเนื่อง ของ 3 จังหวัด



6. ให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน และแก้ไขอุปสรรค ปัญหา ข้อขัดข้อง ในการดำเนิน ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการสกัดกั้น และแก้ไขปัญหาสาเหตุดังกล่าวตามแนวชายแดน ภาคเหนือ

7. มีอำนาจในการประสานขอข้อมูล ด้านยาเสพติดต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและส่วน ราชการต่างๆ ต้องให้ความร่วมมือ

8. ปฏิบัติหน้าที่อื่น เพื่อสนับสนุนมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามที่ได้รับ มอบหมายจากแม่ทัพภาคที่ 3 / ผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค3 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยา เสพติด

9. ใช้กลยุทธ์การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกทางการเมือง เพื่อช่วงชิงมวลชน ในการกดดันทางจิตวิทยา และประชาสัมพันธ์ เพื่อลดผู้ค้า/ผู้เสพยาเสพติด ให้ผู้ค้าเลิกพฤติกรรม ผู้ เสพเข้าบำบัดรักษาด้วยความสมัครใจ

(จากแผนบูรณาการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ประจำปี 2554- ๕๐.ปชน.)

ตามคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ 7/2554 เรื่องแนวทางการ ดำเนินงานตามปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืนภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน ระยะที่ 3 (ห้วงเดือนเมษายน – กันยายน 2554)

1. ทิศทางการดำเนินงานในระยะ 6 เดือน (เมษายน – กันยายน 2554)

1.1 ยึดการดำเนินงานตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 306/2553 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2553 เรื่องปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืนภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน ระยะ ที่ 3 และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ 14/2553 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2553 เรื่อง ปฏิบัติการเร่งรัด 3 เดือนเมษายน – กันยายน 2554

1.2 กำหนดนำหนักการปฏิบัติใน 4 กลุ่มพื้นที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดชายแดนภาคเหนือ ตอนบน กรุงเทพมหานคร จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 175 อำเภอเน้นหนักทั่วประเทศ ให้มีผลการ ปฏิบัติที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

1.3 เพิ่มการปฏิบัติใน 4 รั้วป้องกันให้มากขึ้น ได้แก่ รั้วชายแดน รั้วสังคม รั้วโรงเรียน และ รั้วครอบครัว ให้มีเป้าหมายชัดเจน โดยเฉพาะในพื้นที่เน้นหนัก

1.4 ให้ความสำคัญกับกระบวนการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ(implement) ในทุกพื้นที่ และทุกรัฐ/โครงการ โดยกำหนดเป้าหมายแนวทางการปฏิบัติ งบประมาณ ฯลฯ ให้ชัดเจน และเป็นไปตามนโยบายที่กำหนด

1.5 ปรับปรุง เพิ่มเติมพื้นที่เน้นหนัก ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และจัดกิจกรรมต่อยอดให้ชัดเจน

1.6 หน่วยงานรับผิดชอบทุกรัฐ/โครงการ ทุกกลไกที่จัดตั้งขึ้น และทุกจังหวัด จัดวางการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาเสพติดให้เป็นไปตามกรอบเป้าหมายที่กำหนด ในช่วงที่มีสถานการณ์เลือกตั้งทั่วไป เพื่อควบคุมปัญหาเสพติดทั่วประเทศให้ได้อย่างเหมาะสม

2. แนวทางการปฏิบัติที่สำคัญในพื้นที่นำเข้ยาเสพติดของ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ดำเนินการดังนี้

2.1 เน้นการปฏิบัติเพื่อบ้นทอน ทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนในหมู่บ้านเป้าหมาย (ผู้ค้า/ผู้ถ้าเลียง/ผู้ติดต่อ/ผู้เสพ)

2.2 เน้นการปฏิบัติเพื่อกดดัน พื้นที่การค้าหลักที่มีบทบาทสำคัญ

2.3 ดำเนินการด้านการข่าว การพิสูจน์ทราบ โครงสร้างการค้า ชนกลุ่มน้อย ชาวเขา บุคคลเชื่อมต่อ ฯลฯ ในพื้นที่เป้าหมายให้ครบถ้วน

2.4 ยกระดับหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย ที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายหลักนอกประเทศ โดยให้มีระบบการจัดการพิเศษและมีมาตรการรองรับที่ชัดเจน

2.5 เพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้น ด้วยการตั้งจุดตรวจ ค้านตรวจ การลาดตระเวน พื้นที่สำคัญ

2.6 เพิ่มบทบาทกองกำลังภาคประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ดำเนินการเฝ้าระวัง ฝ้าตรวจในพื้นที่

บทบาทหน้าที่ศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ

1.1 วิเคราะห์นโยบาย แผนงาน/โครงการ และระบบงบประมาณที่สนับสนุนจาก สำนักงานป.ป.ส. ในการดำเนินงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ของศอ.ปชน. ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมายแบบบูรณาการอย่างตรงจุด และมีประสิทธิภาพ

1.2 อำนวยการ ประสาน และสนับสนุนการดำเนินการกิจของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ(ศอ.ปชน.) ในพื้นที่ชายแดน และพื้นที่ตอนในที่เกี่ยวข้องของ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.3 วิเคราะห์ และติดตามแผนงาน/โครงการ และงบประมาณของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ให้นำไปสู่การปฏิบัติแบบบูรณาการอย่างตรงจุด และมีประสิทธิภาพสูงสุด เสนอต่อผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดนภาคเหนือ(ศอ.ปชน.) และผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค5

1.4 ติดตามผลและประเมินสถานการณ์ยาเสพติด จากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำ ในการแก้ไขอุปสรรคปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินงาน ให้กับหน่วยต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง

1.5 เสนอแนะ การจัดกลไกการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพ ต่อส่วนราชการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

1.6 อำนาจการ ประสาน และสนับสนุนการสืบสวนสอบสวน และการบังคับใช้กฎหมาย ต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.7 ให้มีการจัดการประชุมของคณะกรรมการฯ อย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง และรายงานผล ให้ประธานคณะกรรมการ ศอ.ปชน./แม่ทัพภาคที่3/ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ทราบ

1.8 คณะทำงานร่วมฯ สามารถเสนอขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ และบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการฯ และที่ปรึกษา ที่กำหนดได้ตามความเหมาะสม โดยอาศัยมติของคณะกรรมการร่วมฯ ได้ต่อไป

1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนมาตรการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก แม่ทัพภาคที่ 3 /ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดภาคที่3/ ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาคที่3

## 2.5 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สถานี ทนทวี (2540) ทำการศึกษาเรื่อง ทศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐตอน โยบายในการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในจังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อทราบถึง มาตรการต่างๆ ที่รัฐนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดผู้ติดยาเสพติด เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต่อมาตรการ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปใช้ปฏิบัติ และเพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการ ดำเนินการและหาแนวทางในการแก้ไขการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพต่อไปใน อนาคต

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการนำกฎหมายไปใช้ ปังจัยกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีความครบถ้วนพอสมควรแล้ว แต่อาจขาดในบางเรื่อง ส่วนในเรื่องการนำกฎหมายไปบังคับใช้ไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะปังจัยหลายอย่างคือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายและขั้นตอนปฏิบัติอย่างแท้จริง อีกทั้งขั้นตอนในการปฏิบัติมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ลำช้าขาดการประสานงานทั้งระดับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ ปังจัยภายนอก ได้แก่ กลุ่มผู้มีอิทธิพลทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น จึงทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยสามารถปราบปรามได้เฉพาะผู้ค้าและผู้เสพรายย่อยเท่านั้น ผู้ให้สัมภษณ์ส่วนใหญ่จึงมีความเห็นว่าเป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะยาบ้าทั้งนี้ซื้อขายง่าย ผลิตได้ง่าย ต้นทุนต่ำ กำไรมาก จึงทำให้เกิดการผลิตและแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง สำหรับในด้านนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้นมีความชัดเจนดี แต่ปัญหาอยู่ที่การปฏิบัติเพราะมีปัญหาหลาย ประการคือ ขาดการประสานนโยบายและแผน ขาดการประสาน ขาดงบประมาณ ขาดกลยุทธ์ในการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินคดีมีความยุ่งยากซับซ้อน ส่วนแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้ให้สัมภษณ์มีข้อเสนอว่าต้องสืบสวน ติดตาม จับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาลงโทษอย่างเด็ดขาด ด้วยยาเสพติดต้องสกัดกั้นปราบปรามทำลายอย่างแท้จริง และทรัพย์สินที่ใช้หรือได้มาจากการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต้องริบให้หมด โดยใช้มาตรการปราบปรามการฟอกเงิน

สุคิด ลั่นซ้าย(2542) การลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศไทย : สภาพปัญหาและการปราบปราม : ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาหลักในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด ประกอบด้วย ปัญหาในการปราบปรามการลักลอบผลิตยาเสพติด , ปัญหาในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดรายใหญ่, ปัญหาในการปราบปรามการลักลอบนำเข้ายาเสพติด , ปัญหาในการสกัดกั้น การลักลอบส่งออกยาเสพติด , ปัญหาในการควบคุมเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด , ปัญหายาเสพติดระหว่างประเทศ สำหรับอุปสรรคในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด ประกอบด้วย พฤติกรรมองค์กรของกลไกรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาการปฏิบัติงานการข่าว แหล่งข่าวระบบแผนงานงบประมาณ กฎหมายยาเสพติด กระบวนการฟ้องคดี กระบวนการพิจารณาคดียาเสพติด การบังคับใช้กฎหมาย การบังคับโทษคดียาเสพติดและการศึกษาวิเคราะห์

การลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศไทย ปัจจุบันประเทศไทย ไม่มีโรงงานยาเสพติดขนาดใหญ่เหมือนในอดีตแล้ว แต่จะมีขบวนการค้ายาเสพติด ที่มีเครือข่าย เป็นการค้าข้ามชาติ และเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่มากขึ้น โดยวิธีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดก็จะมีควมสลับซับซ้อนมากขึ้นอีกเช่นกัน ซึ่งยากแก่การปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ บทกำหนดโทษ คดียาเสพติด มีความรุนแรงมากขึ้น

แต่ก็ไม่ประสงค์ต่อชีวิตผู้กระทำผิด หากเป็นเพียงการจับกุมดำเนินคดีและการตรวจยึดอาวุธ  
ทรัพย์สินผู้กระทำผิด เท่านั้น

**สมปรารถน์ หมั่นจิต (2545)** การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาร  
เสพติด: ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาการติดสารเสพติดของหมู่บ้านที่ศึกษามีผู้ติดสารเสพติด  
จำนวนทั้งสิ้น 40 ราย มีการจำหน่ายยาบ้าในชุมชนทั้ง 3 แห่ง ชุมชนทั้ง 3 แห่งได้สร้างมาตรการ  
และกฎระเบียบของหมู่บ้าน โดยผ่านการประชุมของหมู่บ้าน เพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา  
ยาเสพติด ภายหลังการดำเนินงานแก้ไขตามมาตรการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง พบว่าสภาพปัญหา  
ยาเสพติดในหมู่บ้านทั้ง 3 แห่งลดลงอย่างมาก การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้อง  
พัฒนาให้เข้มแข็งและกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของความสำเร็จในการควบคุม  
การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด มีความจำเป็นอย่างยิ่ง  
ที่ผู้นำหมู่บ้าน ต้องเป็นแกนนำหลัก และมีความรู้ความสามารถที่จะชักจูงคนในหมู่บ้านให้เกิดความ  
ร่วมมือกันต่อสู้กับยาเสพติด หากทุกคนในหมู่บ้านมีความสามัคคีกัน หมู่บ้านนั้นก็จะเป็นชุมชน  
เข้มแข็งและปลอดยาเสพติดได้ แต่หากทุกคนในหมู่บ้าน ขาดความสามัคคีแตกแยกกัน ภัยยาเสพติด  
ก็จะเข้ามาบ่อนทำลายความสงบสุขในหมู่บ้านได้ ปัญหาที่ ทุกคนในชุมชนหมู่บ้านจึงต้องร่วมมือ  
กันเพื่อที่จะเอาชนะยาเสพติด

**อุดม กิมประพันธ์ (2546)** การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกัน  
และแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา  
กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 : ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาด  
ยาเสพติดในโรงเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการ  
ดำเนินการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาด  
กลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า มีปัญหาการดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของยา  
เสพติดไม่แตกต่างกัน

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกัน และแก้ไข การแพร่ระบาดของยาเสพติดใน  
โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 7 เมื่อเทียบตาม  
ขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่ามีปัญหาการดำเนินการ  
ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งหากมีการศึกษา เป็นพื้นที่อื่นนอกเขต  
กรุงเทพมหานคร หรือพื้นที่ต่างจังหวัดขนาดของโรงเรียนอาจมีปัญหาของการแพร่ระบาดที่  
แตกต่างกัน ทั้งทางด้านการศึกษา การเรียนการสอน คุณภาพของครู-อาจารย์ และสิ่งแวดล้อมที่  
นักเรียนต้องเผชิญ และการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครอง

**บดินทร์ พิษณุรักษา (2547)** ได้ศึกษาประสิทธิผลในการปราบปรามยาเสพติดในจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ทุกองค์กรมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญกับความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมและปราบปรามผู้ค้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการค้ายาเสพติด เพื่อเป็นการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ และให้ข้อเสนอแนะควรมีการศึกษาในห้วงระยะเวลาหลังเมษายน 2546 แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน เสนอให้เพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย แก้ไขกฎหมายในการเพิ่มโทษสูงสุดกับข้าราชการทางการเมือง และเจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตลอดจนสร้างร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ เพื่อควบคุมและทำลายแหล่งผลิต และเครือข่ายการจำหน่ายยาเสพติดข้ามชาติ

**พิลาศลักษณ์ ศรีสวัสดิ์ (2547)** ได้ศึกษาลักษณะทางกายภาพและปริมาณยาบ้าภาคเหนือตอนบน : เดือนธันวาคม พื้นที่เขตภาคเหนือตอนบน พบว่าเดือนธันวาคมเป็นเดือนที่มีจำนวนของกลางยาบ้าถูกจับกุมมากที่สุด ซึ่งสาเหตุมาจากเป็นช่วงเทศกาลปีใหม่ มีวันหยุดหลายวันทำให้ความต้องการยาบ้าเพิ่มขึ้น รวมทั้งผู้ผลิตอาจอาศัยช่วงที่ประชาชนเดินทางในช่วงเทศกาลปีใหม่ ขนยาบ้าจากชายแดนเข้าสู่พื้นที่ในประเทศเพื่อหลบเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่

แต่ขณะเดียวกันก็พบว่าการลักลอบลำเลียงยาเสพติด สามารถเกิดขึ้นได้ทุกเดือนและทุกฤดูกาล ไม่มีการกำหนดตายตัวว่าเดือนใด มีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจำนวนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น การปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ ความเข้มงวดของจุดตรวจ/จุดสกัดต่างๆ ราคาขายยาเสพติด จากต้นทางและปลายทาง การใช้กลยุทธ์ต่างๆ ของนักค้ายาเสพติด และปัจจัยอื่นๆ

**วาทัญญู รุ่งรัศมี (2547)** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร:การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาและวางแผน ตามลำดับ แต่ที่น้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยให้ผู้ที่มีความรับผิดชอบ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข บุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะส่งผลต่อการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมากขึ้นและพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ การรับรู้ปัญหายาเสพติด ความตระหนักในปัญหายาเสพติด ภาวะผู้นำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับมากเพราะปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในช่วง พ.ศ. 2547 รัฐบาล พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เน้นหนักนโยบายปราบปรามยาเสพติดเป็นอย่างมาก และมีการฆ่าตัดตอนของขบวนการค้ายาเสพติด จึงส่งผลให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลงเป็นอย่างมาก จึงทำให้ประชาชนรู้สึกเกรงกลัวต่อการกระทำผิดกฎหมายคดียาเสพติด และประชาชนบางส่วนก็ให้ความร่วมมือที่ดีกับเจ้าหน้าที่ในการแจ้งเบาะแส และการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล

**นิรุตติ์ พร้อมญาติ (2548)** ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่าด้านกำลังพล ลักษณะของพื้นที่ภูมิประเทศ การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และความร่วมมือของประชาชน และหน่วยงานไม่ได้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด

ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด ยังคงเป็นด้านงบประมาณเป็นประการแรก เนื่องจาก การปราบปรามยาเสพติด มีความจำเป็นอย่างมาก ที่ต้องมีงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงาน และการปฏิบัติงานในแต่ละครั้งหรือแต่ละเครือข่ายไม่สามารถควบคุมงบประมาณ ในการใช้จ่ายได้ หากได้รับงบประมาณเพียงพอชุดปฏิบัติการก็จะปฏิบัติงาน ได้ราบรื่น และมีโอกาสประสบความสำเร็จสูงเช่นกัน

**สุนทรพิพรรณ กำปันทอง (2551)** ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดยะลา : ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นลักษณะพิเศษในการปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดคือปัญหาด้านบุคลากรที่มีอย่างจำกัด และต้องปฏิบัติหน้าที่หลายส่วนงาน การใช้ภาษาถิ่นหรือภาษาชาวบ้านทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเผชิญกับปัญหาในเรื่องของภาษา ปัญหาที่เป็นลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งคือสถานการณ์ก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งจังหวัดยะลาเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความรุนแรงของสถานการณ์อยู่ในระดับมาก จากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันส่งผลต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน และสถานการณ์นี้มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพราะถูกมองว่าผู้ก่อความไม่สงบส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในลักษณะพิเศษนี้เอง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่ปฏิบัติงาน ได้เต็มรูปแบบเหมือนในพื้นที่อื่นและยังต้องรับผิดชอบในส่วนของงานด้านความมั่นคงไปคู่กับงานปราบปรามยาเสพติดไปพร้อมกัน จนกระทั่งงานด้านยาเสพติดกลายเป็นงานรอง

ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ ชุดปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดยะลา ปัญหาหลักยังคงเป็น เรื่องของความไม่สงบในพื้นที่ เป็นสำคัญ เพราะเจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด ได้เพียงด้านเดียว แต่ยังคงมีความจำเป็นต้องรักษา

ความสงบเรียบร้อยในพื้นที่อีกด้วย และการให้ความสำคัญของปัญหา ยังคงเป็น ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ เป็นประการแรก ปัญหายาเสพติด จึงเป็นปัญหารอง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อนโยบายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านกฎหมายที่นำกฎหมายไปใช้ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีความครบถ้วนพอสมควรแล้ว แต่อาจขาดในบางเรื่องคือการนำกฎหมายไปบังคับใช้ไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์กฎหมายและขั้นตอนปฏิบัติอย่างแท้จริง อีกทั้งขั้นตอนในการปฏิบัติมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ลำช้าขาดการประสานงานทั้งระดับหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กลุ่มผู้มีอิทธิพลทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น จึงทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่ได้ผลเท่าที่ควร แต่ปัญหาอยู่ที่การปฏิบัติเพราะมีปัญหาหลายประการคือ ขาดการประสานนโยบายและแผน ขาดการประสาน ขาดงบประมาณ ขาดกลยุทธ์ในการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินคดีมีความยุ่งยากซับซ้อน ส่วนแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้ให้สัมภาษณ์มีข้อเสนอว่า ต้องสืบสวน ติดตาม จับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาลงโทษอย่างเด็ดขาด ตำรวจยาเสพติดต้องสกัดกั้นปราบปรามทำลายอย่างแท้จริง และทรัพย์สินที่ใช้หรือ ได้มาจากการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต้องริบให้หมด โดยใช้มาตรการปราบปรามการฟอกเงิน (सानิต ธนทวี, 2540) ซึ่งพบว่างานวิจัยสอดคล้องและพบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นทิศทางทางเดียวกับการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการอำนวยความสะดวกสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.)

การศึกษาเรื่องการลักลอบค้ายาเสพติดในประเทศไทย : สภาพปัญหาและการปราบปราม พบว่าปัญหาหลักในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดมี 7 ประการ ประกอบด้วย ปัญหาในการปราบปรามการลักลอบผลิตยาเสพติด ปัญหาในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดรายใหญ่ ปัญหาในการปราบปรามการลักลอบนำเข้ายาเสพติด ปัญหาในการสกัดกั้น ปัญหาการลักลอบส่งออกยาเสพติด ปัญหาในการควบคุมเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด และปัญหายาเสพติดระหว่างประเทศ สำหรับอุปสรรคในการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดมี 13 ประการประกอบด้วย พฤติกรรมองค์กรของกลไกรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา การปฏิบัติงานการข่าว แหล่งข่าว ระบบแผนงาน งบประมาณ กฎหมายยาเสพติด กระบวนการฟ้องคดี กระบวนการพิจารณาตัดสินคดี การบังคับใช้กฎหมาย การบังคับโทษคดียาเสพติดและการศึกษาวิเคราะห์ (สุจิต ล้นชัย, 2542)



ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับการศึกษาคือพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานสกัดกั้นยาเสพติดอยู่หลายประการ ซึ่งทุกปัญหามีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกัน กล่าวคือในพื้นที่ตามแนวชายแดนภาคเหนือของประเทศไทยติดกับประเทศพม่ายังคงมีปัญหากลักลอบตั้งโรงงานผลิตขนาดใหญ่จำนวนมากในเขตชายแดนไทย-พม่าที่รัฐบาลทั้ง 2 ประเทศไม่สามารถเข้าไปควบคุมสถานการณ์ได้ ภาคเหนือตอนบนยังคงเป็นช่องทางนำเข้ายาเสพติดและมีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ การสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจึงเป็นปัญหาสำคัญที่เจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามแนวชายแดนต้องรับภาระปัญหานี้ อีกทั้งต้องมีการลาดตระเวน การตั้งด่านสกัดกั้น หรือ การปิดล้อมตรวจค้นพื้นที่พักยาเสพติด หน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ตามแนวชายแดน เช่น เจ้าหน้าที่กองกำลังผาเมือง หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารม้าที่ 5 หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรภาค 5 ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ จึงต้องปฏิบัติภารกิจที่ยากลำบากยิ่งขึ้นในการสกัดกั้นการยาเสพติดและต้องพร้อมรับมือกับกลยุทธ์และยุทธวิธีของนักค้ายาเสพติดอยู่ตลอดเวลา

ลักษณะทางกายภาพและปริมาณยาบ้า พื้นที่เขตภาคเหนือตอนบน: เดือนธันวาคม พบว่าเดือนธันวาคมเป็นเดือนที่มีจำนวนของกลางยาบ้าถูกจับกุมมากที่สุด ซึ่งสาเหตุมาจากเป็นช่วงเทศกาลปีใหม่ มีวันหยุดหลายวันทำให้ความต้องการยาบ้าเพิ่มขึ้น รวมทั้งผู้ผลิตอาจอาศัยช่วงที่ประชาชนเดินทางในช่วงเทศกาลปีใหม่ ขนยาบ้าจากชายแดนเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อหลบเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ แต่ขณะเดียวกันก็พบว่าการลักลอบลำเลียงยาเสพติด มีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจำนวนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น การปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ ความเข้มงวดของจุดตรวจ/จุดสกัดต่างๆ ราคายาเสพติด จากต้นทางและปลายทาง การใช้กลยุทธ์ต่างๆ ของนักค้ายาเสพติด และปัจจัยอื่นๆ (พิลาศลักษณ์ ศรีสวัสดิ์, 2547) ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับการศึกษาคือจากสถิติการจับกุมยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนยังคงเป็นพื้นที่ที่มีการจับกุมยาเสพติดมากที่สุดอันเนื่องมาจากมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศพม่า ซึ่งบริเวณชายแดนของทั้งสองประเทศมีการผลิตยาเสพติด และมีกองกำลังชนกลุ่มน้อย ประกอบกับพื้นที่ชายแดนเป็นป่าเขารกทึบและมีช่องทางในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด อยู่หลายช่องทาง ซึ่งยากแก่การตรวจสอบและปฏิบัติการจากเจ้าหน้าที่ อีกทั้งสถานการณ์ชนกลุ่มน้อยในพม่าที่รัฐบาลพม่ายังคงใช้มาตรการกดดันทำให้อาจจะเกิดการสู้รบและจะส่งผลกระทบต่อการค้ายาเสพติด ทำให้กลุ่มต่างๆ พยายามเร่งระบายยาเสพติดในส่วนของตนเพิ่มขึ้น ซึ่งกองกำลังชนกลุ่มน้อยน่าจะยังคงมีการลักลอบค้ายาเสพติดอยู่เพื่อหารายได้บำรุงกลุ่มของตนจึงส่งผลให้ภาคเหนือตอนบนมีสถิติการจับกุมกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดและของกลางยาเสพติด เป็นจำนวนมากกว่าขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่างบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด ส่วนด้านกำลังพล ลักษณะของพื้นที่ภูมิประเทศ การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และความร่วมมือของประชาชน และหน่วยงานไม่ได้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด(นิรุคดี พร้อมญาติ ,2548)ซึ่งพบว่างานวิจัยนี้มีผลการศึกษาที่แตกต่างไปจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการอำนวยความสะดวกด้านยาเสพติดพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ(ศอ.ปชน.) กล่าวคือผู้วิจัยพบว่าการอำนวยความสะดวกการนำเข้ายาเสพติดพบปัญหาอุปสรรคต่างๆคือ ด้านกำลังพล ด้านแรงจูงใจเบี่ยงเลี้ยวค่าตอบแทนน้อย ด้านงบประมาณน้อยล่าช้า ไม่ตรงเวลา ไม่มีอาวุธยุทธโปกรณ์สนับสนุนให้ การอำนวยความสะดวกวางแผนบูรณาการของ ศอ.ปชน. ไม่เป็นเอกภาพ และผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่เกรงกลัวกฎหมาย มีบางประชาชนบางกลุ่มเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นเพราะว่าเป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นใหม่ทำให้ยังไม่มีความพร้อม ในขณะที่การปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจอำเภอเชียงดาวเป็นหน่วยงานที่มีมานานจึงทำให้มีความพร้อมมากกว่า

ขณะเดียวกันจากการทบทวนวรรณกรรมของ (สุนทรพิพรรณ กำปันทอง,2551) เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด ของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดยะลา พบปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดคือ ด้านบุคลากรที่มีอย่างจำกัด และต้องปฏิบัติหน้าที่หลายส่วนงานซึ่งปัญหาที่พบก็เป็นเดียวกับงานวิจัยครั้งนี้ที่เจ้าหน้าที่ของศอ.ปชน.มีจำนวนจำกัดบุคคลหนึ่งต้องมีภาระรับผิดชอบส่วนงานเช่นกัน และงานวิจัยของสุนทรพิพรรณ กำปันทอง ยังพบอีกว่าเจ้าหน้าที่ต้องเผชิญกับปัญหาในเรื่องประการหนึ่งคือสถานการณ์ก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สถานการณ์มีความรุนแรงอยู่ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน และสถานการณ์นี้มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพราะถูกมองว่าผู้ก่อความไม่สงบส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในลักษณะพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยนี้ที่ผู้วิจัยพบว่าสถานการณ์ความไม่สงบอย่างต่อเนื่องของชนกลุ่มน้อยทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลในทิศทางเดียวกันว่าแนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในห้วงที่ยุทธศาสตร์ 5 รั้วระยะที่ 3 จะส่งผลกระทบต่อการค้ายาเสพติดของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ที่พยายามเร่งระบายยาเสพติดในส่วนของตนเพิ่มขึ้น เพื่อหารายได้บำรุงกลุ่มของตนจึงส่งผลให้สถานการณ์ยาเสพติดทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาความสงบเรียบร้อยของชุมชน/สังคม ทำลายกลุ่มเยาวชนในประเทศไทย และรัฐต้องเสียงบประมาณเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดแต่ละปีจำนวนมากทุกด้านจำนวนหลายหมื่นล้านบาท และมองว่าชุมชนชายแดนไทยเป็นชนเผ่าต่างๆ

บางส่วนขาดความสำนึกในความเป็นชาติ เป็นคนไทย ทำให้มีชาวบ้านในแนวชายแดนบางคนถูกมองว่าให้ความช่วยเหลือในการลักลอบนำเข้าและลำเลียงยาเสพติดมาพักตามแหล่งพักใกล้ชายแดน ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกแก่ยานพาหนะในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ(ศอ.ปชน.)ที่ส่งผลให้สถานการณ์ยาเสพติดยังคงทวีความรุนแรง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นปัญหาที่ยากแก่การแก้ไข เนื่องจากมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการเช่น ด้านการกำหนดนโยบายจากรัฐบาล หน่วยงานที่รับผิดชอบ จิตสำนึกความรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศงานการข่าว งบประมาณ รวมทั้งสภาพพื้นที่ภูมิประเทศที่ยากแก่การสกัดกั้นแต่ง่ายในการกระทำความผิด การศึกษา อาชีพ และรายได้ ของประชาชน หรือสิ่งเร้าอื่นๆ เช่น ผลตอบแทนจากการค้ายาเสพติดซึ่งสามารถทำให้บุคคลเกิดการหลงผิดได้

จากสภาพปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการการอำนวยความสะดวกแก่ยานพาหนะในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ(ศอ.ปชน.) เพียงฝ่ายเดียวคงไม่สามารถต่อสู้กับปัญหายาเสพติดได้ ดังนั้น ประชาชนทุกคน ทุกภาคส่วน ต้องร่วมมือกัน ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติด และยาเสพติดไม่อาจหมดสิ้นไปจากประเทศไทยได้หากทุกคนไม่ร่วมมือกัน

## 2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องปัญหาอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกแก่ยานพาหนะภายใต้การปฏิบัติงานของกองบัญชาการศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกแก่ยานพาหนะภายใต้การปฏิบัติงานของกองบัญชาการศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ 2) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานสกัดกั้นยาเสพติด (ของหน่วยงาน) ภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ 3) วิเคราะห์สถานการณ์การสกัดกั้นยาเสพติดและแนวโน้มการแพร่ระบาดในห้วงยุทธศาสตร์ 5 รั่วป้องกันระยะ 3 (ห้วงเดือนเมษายน – กันยายน 2554)

โดยผู้วิจัยจะนำแนวคิดกรอบการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้มาใช้วิเคราะห์เพื่อระบุปัญหาอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกแก่ยานพาหนะภายใต้การปฏิบัติงานของกองบัญชาการศูนย์

อำนาจการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปจน.) และเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานสกัดกั้นยาเสพติด โดยทำการศึกษาดังนี้

### กรอบแนวคิดในการศึกษา

